

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
1 an 20 cor.
6 luni 10 cor.
3 luni 5 cor.
1 luna 2 cor.

Nr. de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci

Receptivitate se va însoțea.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

INSERTARILE:
Se va plăti separat: pentru două săptămâni, 4 coroane sau 10 franci, a treia săptămână 3 coroane sau 7 franci de fiecare publicare.

Actul abonamentului, cât și abonamentul, trebuie să se plătească în Arad.

Telefon pentru Arad și comitate:
Scrieri adresate în se primăriei

Anul IX.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 25

Cătră cetitori!

(*) Se împlinesc cu incetul zece ani de când «Tribuna» stă ca neadormită strajă și luptă fără preget pentru drepturile cetățenești și naționale.

Multe am avut să îndurăm, în șirul lung de ani, atât dela frați, cât și dela stăpânire. Dela frați toate relele ce isvorăsc din patima trufiei și a pizmei, dela stăpânire tot ce este în stare să facă fiscul pus înadins să ne slăbească. Nu ne-am clătinat însă o singură clipă. Știam, că ori cât ar fi de mare patima unor oameni mici, ei n'au să poată întuneca mințile obștei mare, ci aceasta se va convinge, ori câtă vorbă rea s'ar zice împotriva noastră, că luptă dreaptă dorim a purta. Cât despre stăpânire, ni-am dat seama dela început că n'are să ne crute. Nu ni-am descurajat deci nici sub greutatea multelor procese, ci mai vărtos am dat înainte.

Anul acesta, în toată această înfrământare, nu vom înșelă de pulere: **încrederea mare în obște românești**, spriginul ce pe fiecare zi ni-se da tot în mai mare măsură.

Am ajuns astfel ca la 10 Ianuarie 1905 conferința națională ținută la Sibiu să se rostască aproape cu toate glasurile pentru politica ce «Tribuna» a propovăduit-o chiar la înfrântarea ei; am ajuns apoi să avem în Dieta țării opt deputați români, ear dintre aceștia trei aleși în comitatul nostru, unde — va trebui s'o mărturisească și dușmanii noștri — s'a luptat mai cu bărbăție.

Ceea-ce nu însemnează însă că «Tribuna» și-a ajuns ținta și cel din jurul ei pot să se odihnească pe lauri, ci tocmai din potrivă: lupta cea grea d'aci, încolo ne așteaptă. Pentru-că d'aci încolo trebuie să ne strângem toate rândurile, d'aci încolo trebuie să aprindem toate luminile, să nu mai fie luptător care să lipsească de sub steagul național, să nu mai fie Român care să rătăcească în alte părți de cât în marea tabără a partidului național. Numai uniți în cugete și simțiri putem adică nădăjdui să ajungem la isbândă.

Ear dacă dragostea cătră neam ne îndeamnă pe toți să ne adunăm într'o singură tabără, nu e mai puțin adevărat, că una dintre armele princiopale în lupta ce ducem sunt — foile. Numai cetind, știm ce se petrece, numai știind unii despre alții, ne putem însufleși ear de cetări ne putem păzi. Peste tot: însemnătatea foilor în lupta națională e

indeobște recunoscută și când îndemnăm prietenii și cunoscuții să spriginească foile noastre naționale, îi îndemnăm să spriginească însăși cauza sfântă națională.

Eată de ce ne simțim datorii să îndreptăm cuvânt cătră toți cetitorii și prietenii noștri, rugându-i să spriginească «Tribuna», să caute s'o ducă în casa fiecărui Român știutor de carte, căci numai așa se vor înmulți și luptătorii adevărați.

Înfățișată pentru a slugi binelui obștesc, într'un șir lung de ani «Tribuna» a dat dovezi că are în jurul ei adunați o falangă de bărbați cu inimă și cu pricepere pentru afacerile naționale. Falanga aceasta de bărbați dorește ca și în viitor «Tribuna» să fie în șirul întâiu de bătaie, ba să lupte încă și cu mai multă izbândă. Aceasta însă numai așa se poate, dacă și sprijinul obștei, pentru foile va fi tot mai mare, ca astfel «Tribuna» să se înfățișeze tot mai bine și mai tare.

Fiecare cărturar român țină-și deci de înalta datorie să aibă în casa «Tribuna» și să îndemne și pe țărani s-o prenumere!

Rugăm apoi pe toți să plătească la vreme, și nainte, ceea-ce datorează, căci numai așa se poate susține și întări o foale. Îndemnăm la aceasta cu atât mai mare stăruință, cu cât chiar acum se împlinesc jumătatea anului când începe tot'odată și noua abonare.

Sprijinită în măsură convenită de obștea românească, «Tribuna» se va întări din ce în ce și își va câștiga tot mai multe vrednicii și laude pentru chipul cum luptă întru ajungerea a tot ce este adevăr, bun, drept și frumos.

Englezii contra Ungurilor. Marele ziar londonez «Times» a publicat zilele aceste un însemnat prim articol, în care își arată îngrijirile asupra întâmplărilor din Ungaria. «Times» osândește fără înconjur cele petrecute în ședința de Mercuria trecută a Dietei. Spune, că prietenilor englezi ai Ungurilor le pare rău, că pe Maghiari i-a cuprins *norvegomania*. E un semn ce dă de bănuț, că în fața unora Monarchul și-a pierdut respectul, așa că *neînțelegerea ușor poate degenera până la punctul în care numai sabia să hotărească*. Procederea majorității, zice «Times», ca și după amânarea dietei să continue ședința, abia se deosebesc de revoluțione.

Rezistență pasivă. Orașele și comitatele au început deja a se pune pe punctul de vedere, respective a decreta rezistența pasivă.

Până acum la această mișcare s'au alăturat următoarele comitate:

1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun.
2. Jász-Nagykun-Szolnok.
3. Mosony.
4. Abauj-Torna.
5. Csanád.

și orașele:

1. Cluj.
2. Kecskemét.
3. Alba-regală.
4. Cinci-biserici.
5. Casovia.
6. Budapesta.

Situația și naționalitățile. Sub acest titlu «Alkotmány» dela 28 Iunie scrie un articol de fond, în care despre politica soviniștă liberală spune următoarele:

În mod mișeleș și fără nici un temel, au început clădirea de sus și au dat întâietate mai presus de toate cuceririi limbii, au condus însă și aceasta în chip atât de neisteț, încât cu reacțiunea provocată au început o luptă seculară. Nu le-a trebuit sentiment maghiar, ci limbă maghiară. De aici provine, că imnul lui *Vörösmarty* și al lui *Kölcsey*, precum și lucrările vestite ale scriitorilor nu-s traduse.

Copilul român și sârb, învață pe de rost aceste imnuri, fără să le înțeleagă și fără sentiment, tocmai cum s'ar învața la noi imnul englez sau cel japonez. Pe tinerii de alte naționalități chiar în contra îndrumărilor ministeriale, profesorii neciopliți și directorii cari aspirau la merite naționale i-au infuriat contra maghiarilor și i-au făcut să părăsească școlile maghiare. A fost și este nevoie de tact și atenție mare, pentru-că să infiltreze în inimile tinerilor de alte naționalități conștiința intereselor comune cu maghiarii.

Au făcut mișcare mare și puternică liberalii și cu maghiarizarea numelor, dar numai acolo au ajuns, că Rakocziștii și Zrinyieștii cei noi ajung în *bancrută frauduloasă*, ear Petöfiștii cei noi emigrând în America iau numele de Palmerston. Și presa maghiară a ajuns în mâinile soviniștilor cu cincizeci de cruceri (adică Jidovi! Trad.) și această presă hrănește mereu ura între neamurile creștine, cari susțin statul. Cu un cuvânt tot ce au lucrat liberalii pe terenul lătrii limbii, poate peri într'o noapte, împreună cu ei.

Osândiți pentru — partid!

Cu hotărârea luată sub nr. 580/1905, căpitănelul de poliție al orașului Sibiu a osândit la câte 140 coroane amendă ori 7 zile de temniță pe domnii George Pop de Băsești și Dr. V. Lucaciu pentru-că pe ziua de 10

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
pentru Austro-Ungaria.

Informații în: Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik
datoritoare că: Lerchengasse Nr. 17. (Telefon 422.)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora aceluși Premiu efiine. Sumele de asigurare plătită până acum 111.000.000 cor.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duol și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de război — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment.

Sumele de asigurare 56.000.000 cor.
Averea institutului 31.000.000 cor.

Ianuarie anul curent convocaseră la Sibiu conferința alegătorilor români în calitate de membri ai comitetului național.

În motivarea ce se face sentinței se spune, că acea conferință s'a permis ca fiind a alegătorilor, pentru a se sfătui în fața alegerilor, din vorbirea cu care președintele George Pop de Băsești a deschis însă ședința și din raportul pe care Dr. V. Lucaciu l'a făcut conferinței, precum și din rapoartele publicate în »Telegraful Român« și »Tribuna« se dovedeste că susnumiții au vorbit ear' conferința i-a și socotit ca membri ai comitetului național.

Funcționarea acestui comitet fiind însă oprită prin ordin ministerial (dat de Hieronymi și reînviat de Perczel), George Pop de Băsești și Dr. Lucaciu au săvârșit transgresiune, pentru care motiv poliția s'a crezut în drept a-i pedepsi.

D-nii Pop de Băsești și Dr. V. Lucaciu au apelat însă, prin avocatul Dr. Teofil Dragoș din Baia-Mare, contra acestei osânde. Vom vedea ce va hotărî noul ministru de interne.

De lângă Blaj.

- 25 Iunie 1906.

Ni-se scrie că în Cergăul-mare, comună aproape de Blaj, poporul în urma comasării întâmplată în primăvară, a rămas foarte tulburat și năcăjit. Comasarea a fost rânduită de vre-o 15 ani, dar' nu s'a făcut până în anul acesta. În decursul acestor ani cât s'a tot amânat comasarea, cultivarea pământului s'a negles și astfel pământul nu și-a mai putut da roada sa în așa măsură, cât să poată mulțumi trebuințele poporului. Urmarea a fost ca poporul în lipsa de bucate s'a înglodat în datorii și în restanții de dare care trece peste 70 de mii coroane.

Ne mai putând regula datoriile, a urmat licitarea moșiilor și astfel de vre-o 10 ani încoace, s'au licitat peste o 1000 jugăre de pământ aproape pe nimic și familiile cele mai mulțe au rămas pe stradă luând lumea în cap. Inginerul de comasație le-a fost Kindl Carol din Sibiu care în timpul cât a lucrat în Cergău a stors dela popor subscrieri pe o sumedenie de cambii și diferite contracte obligatoare. Oamenii s'au scris cât de frică cât de voce bună dar' în calitate de caventați pe când el în nici un

cambiu nu s'a scris, căci dacă se subscria și el știa că se strica valoarea de cumpărare a cambiiului. Cambiile acestea au fost băgate pe la diferite bănci și escomptate prin mijlocirea unui mare proprietar de acolo cu mare trecere înaintea băncilor.

Proprietarul acesta a cunoscut foarte bine pe Kindl, prin urmare a făcut o faptă nu numai creștinească dar' și națională dacă nu s'ar fi angajat cavalerului Kindl ca să-i escompteze cambiile, căci bine a știut între ce împrejurări s'au scris, ear' inginerului îi era cu neputință a le putea escompta căci e bine cunoscut aproape pe la toți banchierii.

Astfel a lăsat acest inginer o sumedenie de oameni înglodăți în datorii de câteva mii floreni și știe D-z n câte moșii se vor mai licita și din pricina aceasta, căci Kindl nu vrea să mai știe de regularea cambiilor și îndruma oamenii la 3 proprietari mari de aici cu cari zice că a pactat să-i plătească cambiile. Localizarea s'a făcut în 1908 în înțelesul acela că oamenii și-au cerut în 3 fordulosie ear' 5 proprietari mai mari au luat într'o tablă unul lângă altul. Moșiile acestor 5 proprietari ocupă un teritoriu de 1100 jugăre catastrale. În primăvara anului curent unul dintre acești proprietari au făcut diferite rugări și reprezentățiuni pe la tribunal, crezând ca să dispună tăierea locului încă în primăvara aceasta cu posibile urgență, ear' tribunalul prin un jude emis în luna lui Martie a introdus inginerul la tăierea locului, ordonându-i ca în 15 zile locul să fie tăiat, căci atunci va eși de nou afară la predare în posesiune a tablelor noue.

La introducerea inginerului au fost de față și câte-va persoane marcante din Blaj care reprezentanți a domeniului Metropolitan și Basilian din Blaj. — Oamenii cu multă praxă și pricepere în ale comasării, cu ocaziunea introducerii inginerului oamenii au întrebat sau mai bine zis — au adus la cunoștință atât d-lui jude de tribunal cât și celorlalți domni împrejurarea că după-ce pe baza localizării de mai înainte averea celor 5 proprietari cari au într'o tablă și cari ocupă un teritoriu de 1100 jugăre, vine tăiată chiar acolo unde poporul în comun cu ei la o altă ocazie s'au nătură de holdă sămănată încă din 1904. Ce se va întâmpla cu holdele oamenilor dacă locul să va taia acuma și tot acuma să va da în primire și folosință, cu atât mai vărtos că teritoriul unde vin aceștia localizați e deja tot sămănat cu grâu din anul trecut?

La întrebarea aceasta li sau răspuns atât din partea d-lui jude cât și din partea celorlalți domni ca »proprietarii vechi își vor fi luat fructul cât mai de pe urmă«. Pe baza acestei declarațiuni poporul a rămas liniștit, cu atât mai

vărtos că domni Blajeni, i-au mângâiat în misiunile zicându-le »să fie liniștiți ca au advocat la comasație sau alt priceper comasației — să vor îngriji că nici domni poporul să nu fie scurtați«.

În April a urmat punerea în posesiune a sinții în tablele cele nouă. Domni ear', introducerea inginerului s'au schimbat în acela, că unii n'au mai aflat de lipsă a în comună, ear aceia cari au venit nu au adus aminte de declarațiunile făcute cu introducerea inginerului, va să zică au nit au declarat mai înainte cu 20 de zile și aceea zic că nu au știut că Cergăul are sămănat cu holde, cu toate că atunci când s'a introdus inginerul pe lângă holde. Mai întrebau pe oamenii că au făcut ce proprietarii cel mari cu ocaziunea introducerii inginerului?

Domni lor foarte bine știu că nu au făcut nici un pact, ear dacă a fost de lipsă a ceva pact, pentru ce nu s'a adus această noștință cu ocaziunea introducerii inginerului pentru-că toți s'au angajat atunci în sermă poporului. Cu 5 proprietari ajuns dar' în posesiunea locului ci au ajuns și în alor 1100 jugăre sămănată gata cu holde vite așteptând acum numai timpul secerii de drept că doi dintre aceștia cinci proprietari dela început că nu vor reflecta la holda rămas însă trei inși: Dr. Alexandru P. în Blaj și proprietar a 1000 jugăre în mare, Ioan Pinca cu 150 jugăre și Vig. 20 jugăre. Acești trei domni au format virat și pretind sus și tare holdele ce în teritoriul lor fie și batâr numai amenințând că dacă poporul se va opune asistență de miliție și jeandarmi și așa cerea. Unul dintre acești domni îndată darea locului și-a băgat vitele de leș prin holdele oamenilor pe motivul că e teritoriul lui, ear ungurașul a început a noi cu carul prin holde, adevărată batută cu scopul de a conturba liniștea. Acum toți din toate părțile dau sfaturi și zic că introducerea inginerului rea locului s'a făcut în timpul nepot drept că pentru popor a fost timpul potrivit pentru cei trei proprietari înăstă ocaziunea binevenită. Acuma vede pentru ce au arătat dânsii așa mare în prumutând comuna dânsii cu o parte bani de comasare, numai ca locul să taia în primăvara aceasta.

Poporul însă a declarat și declarat fructul acelu teritoriu unde el a lucrat și voce toată vara și toamna și de care e legat în

TIMOTEU CIPARIU¹⁾

1805—1887

DE IOANBIANU.

Limba românească literară a intrat la 1780 într'o fază cu totul nouă. Conștiința romanității neamului nostru a izbucnit cu o mare vioiciune între Români de peste munți, atât din cauza apăsării și înjosirii în care erau ținuți de neamuri străine, cât și, mai cu seamă, din venirea în atingere cu Roma, izvorul legendar al neamului românesc.

Istoria și limba sunt factori esențiali ai unui popor; într'una el își vede pe strămoșii săi din generațiune în generațiune lucrând, luptând și suferind; ear cealaltă este mijlocul prin care în fie-ce minut gândurile și simțirile noastre le comunicăm celor apropiați de noi.

Istoria și limba sunt cele mai intime și mai tari legături, cari unesc pe oameni într'o națiune. Din această cauză s'au aruncat cu atâta energie asupra studiilor istorice și limbistice toți aceia cari se aflau ca propagatori în fruntea acestei mișcări de idei.

Prin studiile istorice ei căutau să lege an cu an trecutul neamului românesc, ducându-l ca un lanț verigă cu verigă, până în Roma lui Traian.

În limbă apoi vedeau giganți ca Clain, Șincai și Petru Maior, proba cea mai pipăită, manifestarea cea mai reală și mai neîndoioasă

a latinității Românilor; de aceea toate îngrijirile lor sunt îndreptate spre acest scump odor al nației, pe de o parte pentru a-l studia și arăta caracterele romane, pe de altă parte pentru a-l curăța de oare-cari părute pete, cari, în decursul timpului și din traiul cu alte popoare, s'au lipit de dânsul. În acest spirit sunt făcute toate lucrările filologilor români de peste munți.

La 1780 se face întâiul pas pentru o mare reformă. Clain publică la Viena, dimpreună cu Șincai, Gramatica sa, în care se arată întâia oară un sistem de ortografie, pentru scrierea limbii române cu litere latine, adică se face întâiul pas decisiv pentru înlăturarea alfabetului slavon cirilic din scrierea noastră și înlocuirea lui cu alfabetul latin, căci — zice Clain — vechile litere ale Daco-Românilor aceleași sunt ca și ale Latinilor, sau ale vechilor Romani, dela cari își trag începutul... Ideea a prins, scopul s'a ajuns pe deplin, așa în cât astăzi, cu o sută de ani în urmă, scrierea cirilică o mai citește aproape numai specialiștii cu o anume pregătire paleografică.

Cestiunea s'a rezolvat însă numai în principiu, ear pentru aplicarea în amănunte s'au început discuțiuni îndelungate, s'au prezentat fel de fel de sisteme ortografice și până astăzi nu s'a ajuns încă la o soluțiune precisă și admisă peste tot de Români.

În toată această activitate de o sută de ani, în toate aceste silințe de a forma o limbă literară românească, așa în cât să fie pe deplin potrivită cu romanitatea neamului, cea mai mare figură și cea mai impozantă este a lui Timoteu Cipariu.

Cipariu reprezintă, sau mai bine cuprinde, aproape singur o epocă întreagă

El era elev în școlile din Blaj ear' era centrul sau inima ideilor de latinitate, pe care trăiau încă și desvoltau toată activitatea în frunțașii cei mari ai acestor idei; dela dânsii le-a moștenit Cipariu, și pentru realizarea lor, așa cum el o înțelegea, a sacrificat o răsfățată activitate a puternicei sale inteligențe pe lângă unel înțregi vieți de peste optzeci de ani.

Partea principală a studiilor a fost a scrierilor și a scrierilor lui Cipariu a fost îndreptată asupra limbii.

Cipariu n'a făcut însă studiile sale filologice în apropierea unor măștrii ca Grimm și Grimm, cari lucrau în acelaș timp cu dânsul în Germania și puneau temeliiile unei noi școli a lingvistice.

Cipariu a fost preocupat nu de problemele cele mari și universale ale organizării și dezvoltării limbilor; scopul principal de el era realizarea programului pus în practică de el și de ceilalți. Șincai și ceilalți, însă după metoda întrebuintă de a se introduce în aceste studii un element de înălțare a națiunii: fazele trecute ale limbii.

Cipariu a studiat teologia și, citind cărți bisericești mai vechi, a descoperit în ele cuvinte și forme gramaticale mult mai vechi decât de formele originare latine de cât știa el, cari le găsea în zilnică întrebuintare. Aceasta, Cipariu a urmărit, prin cercetări îndelungate și neobosite, vechile cărți românești adunat o mare colecțiune, parte prin studiile sale personale, parte prin călătorii atâtea de departe cât și dincoace de Carpați.

Ideea predominantă în toate lucrările filologice ale lui Cipariu am putea-o exprima în

¹⁾ Credem de potrivit a reproduce, cu ocazia serbărilor din Blaj, în memoria părintelui filologului român, cunoscutul articol al d-lui I. Bissau, membru al Academiei române.

reg venitul lui, nu să desparte decât cu punerea vieții. Pe toate satele din jur e vorba tot numai de cauza Cergăului-mare întrebându-se oamenii că dacă introducerea inginerului s'a făcut în prezența mai multor persoane luminate din Blaj cari au cunoscut poziția hotărârilor, cum de nu a luminat poporul acesta? Cum de l'au lăsat să se înșale în așa mare incurcătură?

Triste urmări au lăsat în urma lor comasările în mai multe comune, ca în Cergăul-mare însă nu s'a mai pomenit!

În cele din urmă poporul și-a luat avocat în persoana D-lui Dr. Laurențiu Nestor din Blaj, care a declarat că nu există lege lumească care să poată lua holdele poporului.

Promit că voi ținea publicul în curent cu ceea ce să vor mai întâmpla. „Târnaveanul“.

Revista esternă.

Războiul și stările launtrice din Rusia. Focul războiului s'gndue împărăția întinsă a Rusiei de-alungul și de-alături. În Polonia rusească nu se poate face rindulă nici cu cătanele, cari nu mai vreau să puște asupra poporului. În Varșovia și Lodz au fost adevărate lupte între locuitorii și miliție, s'au ridicat baricade, ear măcelul de pe străzi a stins viața la miile de oameni. *Oficerii și suboficerii se jură între ei, că nu vor mai lupta contra cetățenilor.* În flacări e întreagă Polonia, pentru ceea-ce Germania a mobilizat toate regimentele dela hotar. — În Varșovia regimentele ce aveau să meargă pe câmpul de luptă din Mandjuria s'au răscolat. E mare teama în Petersburg, că întreagă armata se va răscula și atunci țara și oamenii lui, cari au ținut atât de multă vreme în jug Rusia trebură să plece — unde? va hotări poporul înfricoșat în mânie-i.

Căci nici pe câmpul de luptă nu s'a reparat de loc cinstea armelor rusești. *Oyama* — se crede va face un atac pe întreagă linia împo-riva Rușilor. — S'a svonit adevă, că în 1 August se vor începe în Washington tratările de pace. Japonia și-a și numit oamenii săi, dar, ca până atunci să tacă tunurile și puștile nu vrea armistițiu nu-i urează.

Far până la 1 August știind, că *Oyama* are o multă armată, dornică de a preface în zădărnice rămășițele rusești de sub comanda lui *Linevici*, acest din urmă înzadar spune și trâm-biță, că în o viitoare luptă el are să învingă.

Chestiunea scandinavă. Poporul sved, regele și sfetnicii lui nu vreau războiu cu Norvegia. Interesantă e știrea, că flota de pe marea ostică își va ținea manevrele în cel mai ostic punct al regatului. Să nu fie asta oare o amenințare, când

în următoarele cuvinte: a se forma o limbă literară românească, care să fie comună tuturor Românilor dela Carpați și dela Pind; această limbă literară să fie pe deoparte cât se poate de mai curățită de elementele lexice de origine nelatină, pe de altă parte să fie de nou apropiată de latinitate prin reînvierea cuvintelor și mai cu seamă a formelor gramaticale uitate astăzi, dar cari se găsesc în cărțile bisericești din secolii XVI și XVII: la toate acestea adăugându-se neologisme din limba mamă, latină, ori când trebuința va cere.

Forma externă a acestei limbi, adică ortografia, să fie așa întocmită, încât printr'nsa, ca printr'un giulgiu transparent, să se vadă cât se poate mai bine originile latine.

Din punctul de vedere al aplicațiunii sale, ideea aceasta era imposibilă pentru-că: Limba literară proiectată a se forma în acest mod, era prea depărtată de limba reală, adică de graiul actual al poporului român, atât pentru-că se lăsa lu o parte din acest graiul elementele considerate de nelatine, cât și pentru-că se introducea un mare număr de elemente străine vorbirei actuale, și anume archaismele adunate în cărțile dinainte de 1700, și neologismele luate de-a-deceptul din clasicul latin; 2. Tot așa și ortografa acestui sistem nu putea să fie întocmită de întreaga națiune, căci scopul ei principal nu era cel natural (de a însemna cât mai exact și mai simplu prin semne sunetele vorbirii), ci era destinată a sluji mai cu seamă de semn optic convențional al latinității limbii.

Acestea sunt cauzele principale, cari au făcut că ideile lui Cipariu nu au putut ajunge în aplicare la nici un rezultat statornic,

știm, că cele două țări acum cantă să se întâlnească ori Svedia vrea să silească prin asta pe Norvegia, ca să-i primească condițiile?

Austria. Ședințele camerelor austriace se ocupă zilnic cu treburile dela noi. Se fac drao de propuneri, interpelări, că guvernul e pregătit la eventuală separare de Ungaria etc.

Pe când cetim acestea, ce vine în minte, că și coaliția dela noi știe numai să sbiere. De i-ar întreba pe ei cineva așa ceva, ce ar răspunde? Vor zice, că-i mai bun proverbul vechiu.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 29 Iunie. În ședința sa de ieri senatul criminal al Curiei a respins cererea de nulitate, pe care redactorul „Tribunei“ Sever Bocu a făcut-o în contra sentinței prin care curtea cu jurați îl osândise, pentru vătămare de onoare (la adresa fibri-răului Hadfi din S.-Miclăușul-mare, pe care-l atacase pentru purtarea sa față de feciorii calăreți ieșiți întru întimpinarea P. S. Sale Episcopului I. I. Pap) la 14 zile arest și la 3 luni temniță de stat într'un proces de presă al „Tribunei“.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 30 Iunie 1905.

— **Promovare.** Anunțăm cu plăcere că dl Sandu Bălănescu a fost promovat, la universitatea din Cluj, doctor în științele juridice.

Il felicităm călduros.

— **Un oaspe rar în Arad.** Mai mulți străini au studiat în acest an motoarele căilor ferate unite canadiene.

Eri a sosit să le vadă *Dimitry Theoctistoff* director al căilor ferate din Moscova.

† **Zeno de Mocsonyi**, care a încetat din viață luni în Budapesta, a fost înmormântat ieri în cripta familiară dela Foen. Prohodul l'a făcut protopopul Ciacovei, dl Pinciu. Au fost de față nu numai numeroasele rudeni, dar și foarte mulți Români din Foen și jur. Odi-nească în pace!

cu toate că ele au fost expuse de o inteligență vastă, clară și vie, în lumina unei erudițiuni uimitoare.

Ideile lui pentru formarea limbii literare și pentru scrierea ei s'au fost întins în aplicațiune, tocmai din cauza tendinței și a aparatului cu care au fost prezentate, asupra tuturor cărturarilor români de preste Carpați și erau aproape să treacă și dincoace; de câți-va ani însă o puternică reacțiune s'a făcut în contra lor și le-au silit să se retragă aproape numai în cetățuia din care s'au răspândit, în Blaj.

Aceasta este soarta tuturor sistemelor cari sunt așexate pe base contrare legilor după cari se desvoaltă lucrurile în natură.

Meritul real, însemnătatea cea mare a studiilor și a scrierilor lui Cipariu, stă în aceea, că el cel dintâiu a înțeles că limba trebuie studiată în desvoltarea ei istorică; el a fost cel dintâiu care a înțeles că cunoașterea organismului intim al limbii românești nu se poate dobândi numai din cercetarea limbii de azi și din asemănarea ei cu cea latină: el mai întâiu a văzut că această cunoștință se câștigă numai urmărind limba pas cu pas în fazele prin cari a trecut, cât se poate mai departe în vechime, căutându-i rădăcinile în limba vulgară română.

Direcțiunea istorică a studiului limbii o vedem din cele dintâiu scrieri ale ilustrului filolog dela Blaj.

La 1846 el a început publicarea unui jurnal politic și literar, sub numele de Organul luminării, continuat apoi cu titlul de organ național, jurnal început mai cu seamă spre a fi un mijloc de publicitate pentru cercetările filo-

— **Mandatul dela Beiuș.** Presidentul Paiss Andar a anunțat Marți în primul senat criminal al Curiei deciziunea în privința petiției înaintată în contra mandatului d-lui *Ioan Butean* din Beiuș. Curia a ordonat cercetarea în privința celor 1043 alegători, despre cari se face amintire în petiție, că ar fi primit mită, mâncare și băutură, adăugând că deputatul a luat parte la aceste ilegalități. Curia a ordonat cercetarea și asupra punctelor principale din contra-petiție. Au însărcinat cu cercetarea tabla regească din Oradia. În decursul cercetării Curia a hotărât să se asculte trei mit de martori.

— **Invitare.** Absolvenții de teologie din Arad invită cu toată onoare la concertul împreună cu dans, ce-l vor aranja în ziua de sâmbătă (12 Iulie 1905 st. n. nou) în sala „Casei Naționale“ din Șiria (Világos) sub conducerea d-lui profesor Lugojan, cu concursul binevoitor al d-soarei *Tulia Bogdan* în favorul școlii de fete din Arad și al bibliotecii „Casei Naționale“ din Șiria. Începutul la orele 8 $\frac{1}{2}$ seara. Prețul de intrare: rindul I și doi de familie 5 cor., de persoană 3 cor.; rindul III și IV de familie 4 cor., de persoană 2 cor.; rindurile următoare 1 cor. de persoană. Programul se va publica pe cale ziaristică și se va distribui seara la cassă. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete se pot prenumera la d-nul P. E. Papp cleric, Arad (Seminar).

— **Examen.** Mercuri, 7 Iunie și Vineri 9 Iunie, a. c. s'au ținut examenele finale din religiune cu elevii noștri dela școlile: normale, civile, comerciale, preparandia de stat și gimnaziu din *Timișoara*. Propunător la toate școlile acestea a fost: dl *Alexandru Mihuța*, profesor de limba română și religiune. Toate examenele au decurs sub prezidiul și conducerea P. O. D. Dr. *Traian Puticiu*, protopresbiterul Timișorii. De față a fost și dl *Dimitrie Popoviciu*, învățător dir. în Cuvin, emisul — I. P. S. D-lui Episcop și al ven. Conzistor, ca comisar la examenele școlilor noastre populare din acest tract protopopesesc, și alții.

Aceste două zile, au fost pentru tot românul de bine, zile de bucurie și de o adevărată mângâiere sufletească. În aceste două zile adevărată, ni s'a dat să vedem din belșug, ce poate un profesor harnic, destoinic și pătruns de însemnătatea chemării sale și ce pot niște elevi bine instruiți și educați. Dl profesor *Alexandru Mihuța* poate fi mandru de prestațiunile sale.

Materialul vast precum și răspunsurile date peste tot pot face cinste ori cărui institut și de-noată o conștiințioasă activitate.

logice ale redactorului său¹⁾. Aceasta a fost întâia publicațiune periodică în toată românimea, scrisă întreagă cu litere latine.

În Organ s'a început publicarea unei lungi serii de articole, sub titlul de Principii de limbă și de scriptură, studii cari la 1866 au fost publicate în volum cu foarte multe adăugări, îndreptări și complectări.

Principiile cuprind produsul lungilor cercetări prin vechile monumente ale limbii. În ele sunt grupate miile de exemple, de cuvinte și gramaticale, strânse prin explorarea amănunțită a monumentelor de limbă românească dinainte de 1700, la 60 de volume aproape toate tipărite. Acest material este un neprețuit tezaur pentru istoria limbii române²⁾.

Pe baza materialului strâns prin aceste cercetări, Cipariu a întocmit o gramatică istorică sub titlul de Elemente de limba română după dialecte și monumente vechi, publicate la 1854.

Iar spre a răspândi și mai mult între Români cunoașterea limbii din vechile ei monumente, el a dat la lumină în 1858, într'un volum de 256 pagini, mai multe bucăți, scoase din cărțile noastre bisericești, sub titlul *Crestomatiă sau analecte literare din cărțile mai vechi și noue românești, tipărite și manuscrise, începând dela secolul XVI până la XIX.*

¹⁾ Acest scop al publicării Organului este de mai multe ori mărturisit de Cipariu. A se vedea între altele Archiv. p. 82

²⁾ Romanistul *Mussafia* a sistematizat, cu admirabilă sa claritate, formele gramaticale din Principiile lui Cipariu într'un articol magistral publicat, sub titlul *Zur rumänischen Formenlehre, in Jahrbuch für rumänische und englische Literatur, t. X. p. 353-389.*

Poetul nostru ne cântă: „limbă, lege vorbe sfinite la strămoși erau“. Și intru adevăr, răspunsurile tuturor elevilor, precum și înuta lor, ne-a făcut să înțelegem pe deplin, că ei nu numai știu bine răspunde, dar în același timp ei sunt și pătrunși de înămnătatea celor ce învață, știu ce li-se propune. D. P.

† Ilie Balta, harnicul notar al comunei Chereleș, fost notar și în Siria, după o boală mai îndelungată, a încetat Mercurul din viață. El regretă nu numai familia și comuna, dar toți câți l-au cunoscut. A fost un funcționar de model, bărbat cu iubire pentru neam și biserică. A fost d'o rară bunătate față de țărani, ajutându-i cu srat și cu bani. A murit în floarea vârstei, căci abea împlinise 40 ani. Fie-i țărâna ușoară!

— Resultatul exam. de maturitate la gimn. din Brașov care s'a terminat Sâmbătă seara, este următorul: Din 30 candidați admiși la examenul verbal, unul nu s'a prezentat, iar din cei 29 candidați, cari s'au supus examenului, 4 candidați au obținut nota generală „foarte bine“, 9 nota generală „bine“, 9 nota generală „suficient“, iar 7 candidați au fost avizați la repetiția din câte un studiu la toamnă. Cu nota generală „foarte bine“ au eșit candidații: Lionel Blaga, Iosif Caragoea (pur eminent), Dimitrie Coltolean (pur eminent), și Petru Fleșeriu; cu nota bine: Corneliu Albu, Traian Crașovanu, Octavian Crăsmariu, Petru Cebu, Iosif Mircea, Ioan Negrea, Virgil Nistor, Nicolae Popea, și Alexandru Vasu; cu nota „suficient“: Ioan Broșu, Vichentie Giorogariu, Ioan Ludu, Corneliu Mărușan, Romulus Maxim, Ioan Modroiu, Dumitru Orghidan, Dumitru Soiu, Ioan Ștefănescu.

— Profesor evreu la universitatea din Petersburg. Cunoscutul economist Kulisek a fost numit docent la universitatea din Petersburg. El este întâiul israelit care ajunge în un asemenea post în Rusia.

— Intrecerea cărților postale ilustrate. O curioasă intrecere s'a pus la cale în Paris zilele trecute: de-odată s'au dat la poșta patru-sute-șeptezeci cărți postale ilustrate, fiecare în altă direcție, în New-York și Peking la anumii oameni. A cui carte poștală ajunge mai curând îndărăt la Paris, capătă premiu. Scopul intrecerii e, ca să se stabilească exact, în câtă vreme încunjură poșta pământul.

— Din istoria băncilor. Se zice, că băncile s'ar fi întemeiat în veacul al XII-lea, de schimbători de monete italieni sau ovrei, mulțămîta născocirei (poliței) cambiei, ce se îndosa, și datinei tot mai lățite de a se depune bani. Grecii

aveau trapeziții. Romani, argintari, dar aceștia erau schimbători, iar nu bancheri. Această plăzmuire, născută în veacul de mijloc, n'ar avea de cât astăzi deplina propășire, cel puțin asta era părerea despre începutul băncilor. Că e drept, unii autori țineau să-i dea un început aziatic. Pentru ieși, băncile plăzmuite de Fenicieni, ni s'ar fi adus de ovrei.

Dar ei nu dădeau nici o dovadă întemeiată, pentru susținerea acestei presupuneri. Niște cercetări de curînd, pare în parte să le adeverească și întărească această presupunere. Profesorul Hilprecht a făcut o descoperire în Babilonia și o arată în publicările Universității din Pensilvania, care dă înapoi începutul băncilor cu cel puțin 2500 de ani. Călăuzind săpăturile tem lului de Bel în Nippur, el a regăsit arhivele celor 2 bănci Egibi și Murașu (VII-lea veac înainte de Cristos) și Murașu (V-lea veac înainte de Cristos). Aceste bănci, cari făceau afaceri însemnate, schimbau bani sau îi împrumutau, în schimbul depozitului de titluri sau de obiecte, cu însemnatul procent de 20%. Într'un oraș ca Babilonia, unde comerțul era foarte viu, argintul și aurul totuși fiind rar, iar dările trebuincioase, în urma însemnătății birocrăției și a mărimii armatei, fiind cerute în metale prețioase, aceleași precinți, ce dau astăzi pe felahii din Egipt în mâinile cămătarilor greci, întemeiară avuția bancherilor. Iei erau de lipsă atât celor de sus, cât și celor din popor și printre cărămizile scrise, ce au fost descifrate, se regăsesc amestecate nume persiane cu ovreiești, și cu caldeice.

Contabilitatea era amănunțită. Ori-ce depozit de bani sau de obiect, ori-ce împrumut, ori-ce învoială comercială era trecută pe o cărămidă cu pecetea învoitorilor și iscălitura martorilor, al căror număr era dela 2-30 după însemnătatea și ținerea contractului (învoelii).

Toate aceste cărămizi erau așezate după numeri și rînduri. (Tainele căștigului)

— Văpșeală în mîncări. Ministrul internelor a dat un ordin către municipii, comitate, în care înșiră acele văpșeli, cari nu e iertat să se folosească în articole de mîncare. Firește, că nici vinderea astor fel de articole nu e iertată. Cei-ce nu se țin de ordinul ministrului vor fi pedepsiți cu închisoare până la 10 zile și pedeapsă în bani până la 200 coroane. Ordinul e valabil din 15 a lunii viitoare.

— Țara usurarilor. Atît de mult suferă poporul din comitatul Sătmar și Ugocia din partea usurarilor, că ministrul justiției a ordonat prigo-nirea lor din oficiu, iar procuratura din Sătmar s'a văzut nevoită să trimită un apel către toate antistiile comunale, în care se zice, că de câte

ori se știe cazuri, că cineva (aceștia sunt de regulă Jidani) dă împrumut bani cu mai mult de 8% sub ori-ce condiții, să l arate pe toți aceia direct procuraturii, ori la jandarmi din loc, ca să poată porni cercetare împotriva lor.

E vorba, ca să fie scăpat odată poporul țăran de lipitori, cari îl duc la sapă de lemn.

— Pentru Albanezi. Se știe că un număr de pămînt aproape a nimicit orașul Scutari din Albania (imperiul otoman). La Roma s'a și constituit un comitet, sub presidenția contelui Angelo de Gubernatis, care a făcut apel la caritatea publică, să vină și s'ajute pe nenorocitele victime ale aceluî îngrozitor de-sastru. În comitet figurează și cavalerul Constantin Mitilencu, fost secretar al consulatului României, care trăește de 30 ani în Roma.

— Armata franceză nu va mai avea dobași. S'a hotărît, adevă, ca de acum încolo să nu mai fie dobași în armata franceză, fiindcă — se zice — dobașul în doi ani nu-și poate învăța din destul treburile sale.

Dobașii au în armata franceză un trecut strălucit. S'au distins în deosebi în războaiele revoluționare și ale întâiului imperiu.

Unul din cei mai renumiți e Andrée Estienne, micul dobaș dela Arcole.

La Arcole când lupta era desperată, el a dat un signal, care a pricinuit înfrîngerea Austriacilor. De 33 ceasuri lupta înverșunat Bonaparte cu 15.000 oameni împotriva a 40.000 Austriaci. Atunci micul dobaș băgă de seamă, că un fum des împedeca pe Austriaci să vadă, ce e înaintea lor. El făcu atent la aceasta pe un sergent zicându-i: „Ar trebui să venim din altă parte!“ „Poți tu înota?“ întrebă sergentul. „Da“. „Bine, dar“. „Dar doba mi-se va uda“. „Pune-o pe tornisterul meu și bate-o“. Așa s'a și întâmplat.

Auzind Austriacii signalul de doba crezură, că se află în fața unei armate, în fugă ne bună se retraseră, lăsând tunuri, muniție pradă grenadirilor, ce s'au aruncat asupra lor cu Bonaparte în frunte.

Estienne a căpătat bețe pentru doba din aur și os de elefant, cari mai târziu Napoleon i-a conferit crucea legiunii de onoare.

— Statuî vechi în Constanța. Se știe că în Constanța, că cu ocaziunea săpăturilor întreprinse la lucrările portului Constanța s'a desgroat lângă bariera Traian o statuă bine conservată de bărbat purtând o inscripție nedescifrabilă. Nu de parte de aceasta s'a găsit o altă statuă de femeie, căreia însă îi lipsește capul. Dl profesor Toșilescu a fost chemat la Constanța să interpreteze inscripțiile.

Ortografia, care era să fie întrebuintată în scrierea românească cu litere latine, era o preocupare de cea mai mare însemnătate a lui Cipariu. De aceea vedem, că încă la 1847 sistemul său de scriere era pe deplin alcătuit. În Elementele dela 1854 (pag. 81-94) dă o explicare și o justificare a acestui sistem ortografic: iar în Principiile dela 1866 îi consacră o jumătate de volum (paginile 231-400).

Erudițiunea vastă, întinderea cercetărilor, entuziasmul pentru limba națională, cu cari erau scrise studiile lui Cipariu, i-au dus veste peste tot neamul românesc, căci cestiunile, pe cari el le tracta erau preocupări naționale generale și interesau în modul cel mai viu pe toți Românii cărturari; așa încât la 1867, când s'a constituit în București din toate provinciile locuite de Români Societatea Academică, cu scopul special de a face gramatica și dicționarul limbii române, Cipariu era pe acest teren întâia figură, cea mai înaltă și necontestată autoritate a întregii națiuni, și de aceea i-s'a și dat primul loc.

El era indicat, ca să realizeze una din dorințele lui Evanghelie Zappa, fundatorul Societății Academice, adevă unul din scopurile originale ale acestei societăți: Gramatica limbii române. Partea I. Analitică (cuprinzând fonetica, ortografia, morfoloogia și formarea cuvintelor) a acestei scrieri a și fost prezentată la concurs și premiată la 1868, apoi publicată în anul următor 1869; partea a doua Sintetică a fost și ea premiata și apoi publicată la 1877.

În aceste două volume (de 384 și 351 pagini) Cipariu expune mai pe larg rezultatele studiilor sale, și mai cu seamă sistemul de limbă

și de ortografie, toate într'un ton mult mai dogmatic, de cât în publicațiunile precedente. Acum însă ideile lui se loveau de două curente de idei în materie de limbă și scriere, diametralmente opuse între dânsele:

Unul voind a înstitui, ca limbă literară română, o limbă fabricată ad hoc de-adreptul după dicționarele latine din scriitorii clasici romani. Acest curent a devenit predominant în Societatea Academică și s'a intrupat în Dicționarul limbii române de A. T. Laurian și I. C. Masimu, publicat la 1871 și 1876; iar Cipariu a fost silit să se retragă cu ideile sale.

Celalalt curent, basat pe mult mai puține studii și cunoștințe filologice, dar pe mult mai bun simț practic, avea de bază principiul, că limba literară trebuie să se formeze din limba românească așa cum o vorbesc Românii de astăzi, fără a împărți cuvintele în bune sau rele, după cum sunt sau par a fi, latine ori ne-latine: și această limbă să se scrie — se înțelege — cu literele latine, dar după un sistem ortografic cât se poate mai simplu, adevă cât se poate mai fonetic.

Din cauza acestor curente Gramatica cea mare a lui Cipariu n'a avut aproape nici un răsunet și a fost primită cu foarte multă răceală.

Pe lângă studiile filologice, Cipariu s'a ocupat totdeauna și cu Istoria Românilor, și cunoștințele lui istorice erau și ele foarte întinse, după cum se vede din mai multe scrieri, și mai ales din notele adause la un Cuvînt la inaugurarea Asociațiunii, publicat la 1852, și din mai multe studii publicate în Archiva pentru filologie și istorie (1867-1872), revistă lunară, fondată pentru a-și publica diferite studii

de istorie și filologie, critice, documente, manuscrise inedite și altele.

Aceștia au fost preocupările și direcțiunea activității marelui român Timoteiu Cipariu, care s'a sfârșit la 22 August din anul 1887, în vestitul orașel Blaj, unde și-a petrecut întreaga viață, din copilărie până la vârsta de 83 de ani.

El a fost una din cele mai mărețe figuri din istoria culturală a Românilor în acest secol. Focul iubirei de nație și de limba ei a dat scrierilor sale o putere de atragere deosebită, căci ele aveau darul de a încălzi ori-ce inimă românească; din acest cas numele lui Cipariu a fost de demult cunoscut și stimat de către toți cărturarii neamului românesc.

În tinerețe a fost pus profesor de limba ebraică la seminariul teologic, și așa a studiat limbile semitice; apoi târziu la bătrânețe, după ce și-a sfârșit seria publicațiunilor filologice și pe când slăbiciunea nu-i mai da răgaz de a ceti și scrie, și-a căutat mângâierea anilor săi din urmă, mai cu seamă în cetirea poeziilor și minunaților povestitorii arabi, despre cari îi plăcea să vorbească și vorbeia cu mult entuziasm.

Așa a fost, așa a lucrat Cipariu.

HAZ.

— Ah, doctore, ce rău mi-e!

— Arata-mi limba. Mai afară. Așa!... Bravo!... Acum spune-mi, ce durere simțiți.

*

— E adevărat, că ai rămas de trei ori văduv?

— Da, e adevărat, și țî-se pare ceva cu neputință, nu e așa?... Ei de!... Am avut noroc!... Și asta îl tot!...

— Cât a costat pe Rusia lupta pe mare dela Tsushima? După toate datele oficiale rusești lupta dela Tsushima înseamnă în bani următoarele pierderi:

Prețul corăbiilor scufundate:

Cniaz Suvarov	12.500.000	ruble.
Imperator Alexandru III.	12.500.000	"
Borodino	12.500.000	"
Oslablia	10.068.000	"
Sisoi Vilichi	7.245.000	"
Navarin	7.238.000	"
Dimitri Donscoi	4.875.000	"
Admiral Machimov	6.460.000	"
Vladimir Monomach	4.256.000	"
Svetlana	2.786.000	"
Admiral Ușacov	3.100.000	"
Isumoud	3.095.000	"

Peste tot 85.324.000 ruble.

Prețul corăbiilor, ce au căzut în mâna Japonezilor:

Orel	12.500.000	ruble.
Imperator Nicolai I	7.332.000	"
General Admiral Apraxin	2.300.000	"
Admiral Siemiavin	3.140.000	"

Peste tot 25.272.000 ruble.

Asta va să zică, că Rușii au pierdut corăbiile în preț de 110.596.000 ruble.

Au mai pierdut apoi:

8 zdrobitoare de torpiloare	4.000.000	ruble
5 incrușișătoare panterate		"
2 corăbiu-apital		"
2 corăbiu-atelier		"
În preț de	20.000.000	"

Peste tot 24.000.000 "

Mai trebuie socotit și prețul corăbiilor, care s-au refugiat la Manila și au fost desarmate:

Oleg	5.950.000	ruble.
Aurora	5.000.000	"
Șemțug	3.095.000	"

Pierderile Rușilor în total sunt 149.341.000 ruble (1 Bailă face 4.60 cor.)

Firește, că ar mai trebui socotite cheltuielile drumului până la Tsushima și atunci înfricoșata noastră sperie visteria ori cărei țări.

— Amăr în război. Pace separată cu Japonia a încheiat un soldat rus, care a fost în Mandșuria, a luat parte la opt lupte și rănit a ajuns în prinsoare japoneză. El acolo, în Japonia făcu cunoștința unei veritabile Japoneze, se îndrăgosti în ea și cu ajutorul fraților ei a scăpat din prinsoare. Apoi a lunt-o de nevastă.

Zilele trecute s'a întors acasă în satul său Batny Rusul, ca să și arate și neobișnuita nevastă. Aici va sâștepta încheierea păcii, după ceea ce se va întoarce cu nevastă-sa în Japonia.

— Tovarăși în groapă. O doamnă bătrână care a murit Dumineca trecută în Wiesbaden a lăsat cu limbă de moarte, ca îndelungata ei tovarășă și soată de casă să fie împușcată și înmormintată cu ea în aceeaș groapă. Nu trebuie să ne gândim la nici un obicei indian, dacă știm, că tovarășa menită la moarte e — o pisică. Cu toate acestea cu greu se va împlini cea din urmă voință a iubitoarei de pisici.

— Făt rar. În comuna Guman din Torontal soția țărânului Milan Hodaciei a născut o ființă, care până acum e singură în felul seu. Are trunchiu, două capete cu păr foarte des, patru brațe și două picioare și coadă de vre-o 15 centimetri. Copilul a fost născut mort și a fost trimis numai decât facultății de medicină a universității din Budapesta.

— Morții unei pivnițe cu vin. În Sardinia o pivniță cu vin a cerut și-a căpătat mai multe jertfe. În Pirrinello lângă Cagliari doi muncitori s'au coborât în o pivniță cam da patru metri de adâncă, ca să o curătească. De oare-ce nu se auzi după o bucată de vreme nici un semn de viață din partea celor coboriți, s'a băgat un al treilea în pivniță, ear' când nici acesta nu mai eși afară, feciorul proprietarului s'a dus după ei, i-a aflat însă pe toți trei morți, înecați de acid carbonic (gaz, ce ese din vin, când ferbe).

— Copil înecat în o mocirlă. Zilele trecute a fost mare ploae și în Târnova, așa că pe uliți și prin curți s'au făcut mici lacuri. Un așa mic lac se făcuse și în curtea lui Mitru Pontiq.

Copilul de un an și jumătate al gazdei nefiind păzit, s'a băgat în acea baltă și până să observe treaba părintii, s'a înecat.

Procuratura a orânduit cercetare împotriva părinților fără grije.

— Avis! Petru Lepa are de închiriat în comuna Criciova lângă Lugoș un ducian cu birt care există de 20 ani și caută un comerciant român.

— Din valea Almajului. cercul Bozoviei, ni se aduce la cunoștință că sunt prune multe, de vară și de toamnă: toți aceia care voesc a lucra cu prunele: să fearbă rachiu, pesmet sau (Trușie, Magion) să grăbească să-și caute loc prin ori-ce comună și mai ales la Prilipești, Bozoviei, Pattași, Borloveni etc. Pentru că sunt oamenii lipsiți și au început a vinde Cazanul adecă 10 metri la un Cazan cu 3, 4, 5, 6, coroane ș. a. m. Mai încoalea poste și mai scump.

Domnii care voesc a lucra trebuie să știe că din valea Almajului până la gara Iablanțița, o trăsură cu chirie se plătește cu 6 și 8 cor. La ori ce întrebare a se adresa la Alexa Săberca Prilipești, Nr. 7 cercul Bozoviei.

— Anunț. Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptorie și strungărie al firmei Ion Colirlă și fiul din Oravița, în care se confecționează temple, strane, jeturi, chivoturi, răpizi și tot felul de utenzilii bisericesti cu prețuri moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

— În fie-ce zi se poate căpăta bere proaspătă de Schwehat și mîncări admirabile în restaurantul lui Kovats și Novotny.

Luarea colinei Putilov.

(Din ziarul corespondentului de război Luiți Barzint.)

... În 2 Martie pe la ora 2 d. a. a încetat de a mai ninge. S'a însemnat și se putea vedea bine în depărtare. Rușii au observat că în decursul ninsoarei Japonezii au înaintat și și-au îndreptat focurile asupra celor din față. Să rămăie în astă stare era cu neputință; trebuiau să aleagă: sau să se retragă, sau să înainteze. Comanduirea a hotărât pe lângă cea din urmă: Au dat ordinul ca divisia a zecea să înainteze din satul Shaotsuko și spre Hulaouton. Rușii au început a împușca grozav. Tunuri mari și mici, puști, vărsau foc asupra japonezilor.

Inspăimântătoare luptă. Șrapnele cad la pământ, explodează, corpuri omenești zboară în aer, câte odată pare că un viscol îngrozitor domnește pe câmpurile de zăpadă. Regimentul *Murayama* este mai mult expus focurilor. În douăzeci de minute pierde 124 feciori și 4 oficeri. Înaintarea însă nu încetează. Japonezii sunt la depărtare de vre-o 1400 metri de ruși. Locul e muntos, vârful Putilov stăpânește întreg jurul.

Bombardarea cutremură văzduhul. Pu-ternicele împușcături de tunuri ale japonezilor nimicesc întăriturile și șanțurile. Rușii însă îndreptează stricăciunile suferite cu o iuteală uimitoare. Ahea a explodat o bombă, pionierii sunt la muncă.

Strigătele — Sosume! sosume! — se aud între șirele japonezilor... *Nainte!* Japonezii pornesc cu atac împotriva corpurilor rusești din față. Dincolo, împușcăturile curg cu putere mai mare și sălbatică. Cad rinduri întregi. În acest moment cade și comandantul *Imabashi*, nimerit de o bombă.

Capitanul *Yasuhara* și locotenentul *Hayashi* aleargă la el. El își pune mâinile la rană și cu vocea slăbită zice:

— Lăsați-mă... nu-i nimic... mă pot ridica.

Se ridică cu greu, în momentul următor însă cade în brațele locotenentului *Hayashi* și zice:

— Mor!

Lupta continuă. Soldații înaintează. Singur locotenentul rămâne lângă comandant, cărui încep a-i fi sticloși ochii. Cu cea din urmă putere mai spune cuvintele:

Kuni no tamé... *Pentru-patrie!*

Japonezii au înaintat până la cea din urmă colină înaintea corpurilor din față a rușilor. Colina e precipitată, atacul însă nu se mai poate opri. Japonezii cuprind șanțurile cu baionete. Aparătorii se retrag spre Hulaotun, ear de pe vârful Putilov se pornesc salve îngrozitoare spre șanțurile cuprinse.

Japonezii n'au răgaz să-și ridice întărituri de apărare. Sunt nevoiți să se retragă în câte-o ascunzătoare să se scutească după vre-o stâncă ori bolovani, care însă abea ascunde câte un om. Val de acela, care-și scoate capul. Punctul negru apare numai de cât în zăpadă, cincizeci, șesezeci de gloanțe rusești se ațintesc într-acolo, și nenorocitul japonez nu mai revede Niponul cu ciresii-n floare.

Noaptea, din nou un atac, rușii însă sunt deștepti. Dau asalt și resping atacul japonezilor.

În aceasta îngrozitoare stare trăesc japonezii trei zile și trei nopți de-arândul, la o sută metri depărtare de dușman. Om abia își poate închipui, ce e a sta patruzeci și opt de ore ascuns în zăpadă și-n frigul cumplit încunjurat de gloanțe.

Șirele din față n'au munițiune, și toate încercările a-le aduce, se zadărnicesc. Se decid unii la aceasta grea nimicire, se prevăd cu cutii de conserve, și prin fugă încearcă să ajungă în șirul din față, cad însă unii câte unul. Ear din șirul din față dau mereu signalul:

— Flămânzim, flămânzim!

În 4 Martie spre miezul nopții soldații regimentului *Marugana*, au observat focuri între corpurile rusești. Ce se însemneze asta? Tot atunci se auzeau scârțâind pași pe zăpada înghețată.

Sentinela strigă:

— *Tareda?*... Cine-i acolo?

Primește răspuns în limba japoneză:

— *Vaga gun!*... Armata noastră.

O altă voce adaugă:

— *Mikata!*... Frați.

Japonezii nebănuind nimic, stau liniștiți și așteaptă. Figurile întunecate se apropie mereu.

Deodată s'aud strigăte de *hurra!* și japonezii sunt atacați de ruși. Se încinge un groaznic măcel, cu baionete, sabie și patul puștei. Să împuște nu culează nime, de frică să nu-și nimicească frații. Treziți din prima surpriză, japonezii se luptă cu des-nădejde. Colonelul contele *Takakura* își încurajează soldații cu strigăte. Se aprind le-

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserial în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

gături de trestii vărsate cu petrol, și la aceasta înfiorătoare și demonică lumină se continuă lupta.

O companie scăzută din zilele precedente la 75 soldați este gonită din locul ce ocupa. Rușii caută învingătorii, aruncă în flacări cadavre japoneze, la ce apoi un fum și miros greu se răspândește în aer.

Dintre japonezi doisprezece au rămas în viață, și această mână de oameni sub conducerea căpitanului *Okubo* au încercat încă să lupte împotriva. Căpitanul este nimerit de un glonț în piept care-l ese prin coastă, înaintează orbis până cade mort.

Două ore noaptea. Lupta se urmează japonezii însă nu mai pot lupta mult. E groaznică starea lor. Perderile sunt îngrozitoare. Compania *Takakura* mai are patru ofițeri, o alta numai trei, comandantul *Maruyama* încă-i rănit. Unul câte unul părăsesc șirele de războiu să meargă după ajutor.

Ajutorul însă, sub conducerea colonelului *Okada*, sosește numai la ora patru.

Cu o furie nebună să repede asupra rușilor noua oștire și aceștia o iau la fugă spre șanțuri. Subt urmăriți de ploaie de gloante. Zăpada este acoperită de cadavre rușești și japoneze, sângele li-se împreună. De ger sunt împietrite inimile, cari cu toată rana de moarte, băteau încă. Vaetele și plângerile încetează.

Japonezii ridică șanțuri noi, și începe slujba tristă: înmormântarea celor căzuți în luptă.

Trece încă o zi și-o noapte.

În șase, dimineața, stâlpi de fum se ridică din corpurile inamice. Este semnul retragerii. Rușii au hotărât să atace peste noapte Hulavtunul. Trebuie oprit, ca rușii în alte părți a câmpului de războiu să folosească armata care apăra vârful *Putilov*. Dacă se retrag, trebuie folosit privilegiul, încât numai se poate să înainteze în urma lor.

Noaptea se întărește primul șir de războiu a japonezilor. Aceasta se săvârșește fără pierderi însemnate. Impuscăturile Rușilor sunt de tot slabe. După miezul nopții se începe atacul. O trupă de geniu merge înainte să taie cale prin rețeaua (gardul) de sârmă. Trei sute de oameni pier în această rețea, atacul însă nu se poate opri. Lupta este scurtă, dar cât se poate de grozavă. La ora trei, japonezii sunt stăpâni peste toate locurile. Nu mai încapă îndoială: rușii încep a se retrage.

Nainte, întru urmărirea lor! Sosume! Întărirea colinei *Putilov* însă este atât de puternică încât nici prin gând nu-i poate veni cuiva s'o i-a ziua.

Rușii se apără aici cu vitejie, și se vede că nu vor să cedeze. Noaptea pornesc din nou corpuri de geniu și în urma lor stâlpi de foc. De odată aceasta se stinge, atacul reușește surprinzător de ușor.

Armata întreagă atacă. Coastele stâncoase ale dealului sunt acoperite de cadavre, și în șanțuri pocnesc puștile. Când însă japonezii înaintează neîmpedcați, salvele încetează. Șanțurile sunt părăsite de ruși. La ora patru, japonezii sunt în vârful colinei. Mai găsesc însă numai cadavre între șanțurile bombardate. Rușii au fugit.

E la răsăritul soarelui. În vârful colinei falșiaie flamura japoneză. Un lung, puternic strigat cutremură văzduhul:

— Banzai!

Colina *Putilov* este în mâinile japonezilor.

Inștiințare.

Se aduce la cunoștința onoratului public român, că „Școala pentru economia și industria de casă”, proiectată de reuniunea noastră, se va deschide cu începerea anului școlar 1905/6. Inaugurarea acestei școli se va face în mod festiv în 28 August n. a. c., la oarele 11 a. m., după celebrarea sfintei liturgii din acea zi de sărbătoare.

În anul școlar 1905/6 va funcționa numai secțiunea economică a școlii. Instrucțiunea va cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucătelor și a pâneli; conservarea legumelor și a poamelor; spălătul, călcatul și îngrijirea rufelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinaritul; confecționarea rufelor; b) învățământ teoretic economia de casă, chimia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevii, ai căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiu, au să locuiască în edificiul școlii, Strada Baier Nr. 1 (edificiul „Albinei”).

Se vor primi numai elevi cari au împlinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucțiunea va fi exclusiv în limba română. Se va conversa însă și în alte limbi, îndeosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă.

Taxele prescrise: 1. Fiecare elevă internă va avea să solvească o taxă lunară maximală de K 50.—, din care se vor achita speșele efective ale școlii, cu excepțiunea remunerațiunii instructorilor, pe care o achită reuniunea din al său; când speșele efective vor fi mai mici, diferența se va restitui elevii. 2. Fiecare elevă externă va avea să solvească o taxă lunară de K 40.—, pentru care va primi și amcaza și oșina.

Taxele sunt a se solvi tot pentru trei luni anticipativ.

În caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte K 10.—.

Elevii interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, 1/2 duzină din rufe necesare, ștergere pentru bucătărie, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare. Șorturile pentru bucătărie și-le vor face elevii înseși; dar șorturi pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul să începe în mod regulat la 1 Septembrie n. și se termină la 31 Iulie n.

Informațiunile mai detaliate să pot primi dela conducătoarea școlii, dumnișoara *Veturia Papp*, Sibiu, Strada Baier Nr. 1.

Comitetul

„Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

Reuniunea rom. agr. din Sibiu și pomăritul.

Sunt cunoscute jertfele aduse de comitetul central al Reuniunii române agricole sibieni pentru cultura pomilor. Știut este cum el împarte an de an mii de pomi pădureți și altoi și ține cursuri practice pentru cultivătorii de pomi. De binefacerile lucrărilor Reuniunii în această direcțiune, încât pentru primăvara de față, au tras mari foloase cu deosebire economii nostri din cercul Săliștei. Acestea lucrări, din însărcinarea comitetului central, s'au îndeplinit de vice-presidentul Reuniunii, dl *Ioan Chirca*, cunoscut pomolog teoretic și prac-

tic, asistat de membrul din comitet dl *Dr. Ioan Stroia*, protopresbiter în Săliște.

La cererea comitetului Reuniunii, acesta a primit spre distribuire din școlile de pomi ale statului 4000 pădureți meri, 2000 peri, 400 pruni de Bistrița, 400 vișini, 600 apricoși, iar 600 altoi meri au fost cumpărați cu preț redus.

Prunii, vișinii și apricoșii s'au plantat în grădina de altoi a școlii practice economice din Săliște, chemată a prevedea cu timpul pe toți cultivătorii nostri de pomi mai ales din cercul Săliștei, cu pădureți și cu altoi.

Din altoii cumpărați câte 1 altoi măr soiul „*Jonathan*” s'au plantat în grădinile membrilor cu locuința în Galeș și Aciliu. Plantarea a fost împreună cu povețe folositoare și cu demonstrațiuni practice din domeniul creșterii și culturii pomilor. Tot din aceea un număr de 29 s'au plantat în grădina de altoi a școlii amintite, iar 155 s'au împărțit în mod gratuit și în partii de câte 5—5 exemplare: la 15 membri din Săliște, 5 din Orlat, 4 din Cacova, 3 din Tilișca și la câte 2 din Galeș și Sibiel. Soiurile împărțite au fost de *Entz-rosmarin*, *Beregi-sovári*, *Jonathan* și *Sikula*. Pe bani s'au vândut 100 bucăți à 40 bani și 300 bucăți à 30 bani.

Cursul de pomărit din anul acesta, ținut în Săliște, a avut de țintă instruirea fiitorilor conducători ai grădinilor comunale de pomi, prescrise prin statut comitatens, care impune comunelor politice, înființarea și susținerea de asemenea grădini, de unde să se poată câștiga pomii necesari pentru a fi plantați pe marginea străzilor, drumurilor și a locurilor publice.

Toate acestea cu chemarea de a deschide pentru poporațiune nouă izvoare de trai și de câștig. Comisiunea economică comitatensă a imbiat ajutoare atât Reuniunii economice săsești, cât și Reuniunii noastre agricole pentru susținerea cursurilor.

Cursul nostru s'a ținut în zilele din 15—20 Maiu sub conducerea vice-presidentului *Ioan Chirca* după un plan sistematic și bine chibzuit.

La el au participat învățătorii *Ioan Răchițan* din Galeș, *Ioan Stelea* din Gura-râului, *George Albu* din Pianul-superior, *Vasile Dobrescu* din Rod, *Antoni German*, *Simeon Mihăițan*, *Iuliu Crișan*, *Ioan Iacob*, *Constantin Cristiu*, toți din Săliște, *Ioan Dobrota* din Sibiel, *Ioan Bratu* și *Nicolae Comanici*, ambii din Tilișca și *Ioan Chioariu* din Vale, cari aproape toți sunt conducători ai școlilor de pomi. Pe lângă învățătorii la curs a participat și dl *Ilie Măcelariu* conducătorul actual al grădinei de altoi a comunei Săliște.

Încât pentru toamnă, în conformitate cu programul de lucru al Reuniunii, proiectată este aranjarea unei expoziții de poame și derivatele lor în opidul *Mercurea*. Asemenea expoziții Reuniunea aranjase cu bun succes, în Săliște și *Sebeșul-săsesc* și în Sibiu. Acum speranță avem că fruntașii din *Mercurea* și jur lucră-vor din răspuțeri ca expoziția proiectată să reușească așa, ca cinste să facă Reuniunii și aranjatorilor

„Tot eu!”

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftin și bine, dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri *KIZ* materie pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6.—30.

0 0 0 IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE 0 0 0
LEICHNER și FLEISCHER.
0 0 0 ARAD, Szabadságtér 17. — PÉCS, Király u. 1. 0 0 0

Bibliografie.

A apărut și se află de vânzare (prețul 50 fileri, plus porto 10 fileri) la administrația ziarului „Tribuna” interesantul studiu:

»Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Eimen Patriotens.

Broșura aceasta scrisă nemțește este merită ca în cercurile înalte politice din Austria și străinătate să facă cunoscuți pe Români.

La administrația ziarului „Tribuna” se află de vânzare „Amicul Poporului” îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român de Titu Vuculescu, pretor. Prețul 1 cor. plus porto 10 fileri.

Au apărut:

»Luceafărul«, anul IV din 1 Iunie 1905, Budapesta. Nr. 11. Număr închinat lui V. Alexandri și are următorul sumar: Alexandri la părinți și la școală; Hora Ardealului, de V. Alexandri; Iancu Alexandri; Scrisori inedite; Improvizatie, de V. Alexandri; »Wär ich Geliebte«, trad. de Carmen Sylva; »Odă«, de Iancu Alexandri; Margărita, un episod din viața poetului; O pagină inedită; Inceputurile literare ale lui Alexandri în franțuzește; Cronică; Dari de seamă. Ilustrații, etc. — Abonamentul pe un an 12 cor., pe jumătate an 6 cor.; un exemplar 50 fil. Se poate procura la Admin. »Luceafărului« în Budapeste, IV., Zöldfa-utca 7.

Justiție.

Arad, 29 Iunie.

»Omor. Inc'o pildă îngrozitoare de ceea ce se răchitul ne-a dat pertractarea de ieri dela Curtea cu jurat din Arad. Acuzații sunt frații Iuon Caba și Todor Caba, cari în 20 a. c. au avut în cărcima lui Lévi din Chișineu laolaltă cu Iuon Baba, Todor Baba și George Rafila. Îmbătându-se s'au luat aici la ceartă și din ceartă la bătaie, până ce birtașul i-a scos pe toți afară din birt. Frații Caba au plecat apoi acasă. Iuon Baba, Todor Baba și George Rafila au venit mai în urmă, mergând asemenea spre casă, când au ajuns însă lângă casa lui Petrilă, aproape de casa unde locuiesc Iuon Caba și Todor Caba, aceștia le-au leșit cu ciomege în cale, s'au luat la bătaie și Iuon Caba a lovit în cap pe Iuon Baba, încât acesta a căzut îndată la pământ și a rămas mort. Martorii spun apoi, că și fiind întins la pământ frații Caba au mai dat cu ciomagul în dânsul. Acuzații se apără, că au fost morți de beți și că Babaștii au venit spre casa lor voind să între la dânsii să-i bată.

Senatul tribunalului e compus din *Fabián* Lajos președinte, *Szalay Béla* și *Bittó István* juzi votanți. Procuror *Pogonyi Nándor*. Apărătorul lui Iuon Baba e Dr. *Králitz Lajos*, al lui Todor Baba: Dr. *Heppes*. Interpret: Sever Bocu.

În decursul pertractării s'a întâmplat și ceva extraordinar. Juratul Nicolics n'a fost la ora 3 present. Președintele tribunalului a ordonat suplent în locu-i și pentru-că juratul a absentat l'a pedepsit cu 50 coroane. Câte-va minute în urmă a ajuns juratul Nikolics, dar sentința era adusă.

Tribunalul, la propunerea advocaților a ordonat întregirea dovedirii, ascultarea a noui martori și a amânat pertractarea.

La administrația „Tribunei” se află de vânzare următoarele cărți:

- »La Roma« de Russu Șiriau Cor. 2.— plus 10 fil. porto
- »Povestiri și schițe« de S. Secula 1.— 5 " "
- »Nuvele« de Emil Zola Cor. 0.40 5 " "
- »Școlarul declamator« „ 0.50 5 " "
- »Vatra părăsită« I. Slavici „ 1.50 10 " "
- »Stropi de roană« „ 1.— 10 " "
- »Aur« Const. Hodoș „ 1.50 10 " "
- »Telegrama« farză în 3 acte „ 0.30 3 " "
- »Carmen Sylva« de Vojen „ 1.— 5 " "
- »Amicul Poporului« T. Vuculescu „ 1.— 10 " "

ECONOMIE.

Arad, 30 Iunie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 28 Iunie. —

Incheierea la 12 ore:

Grii pe Octombrie 1905 (100 clgr.)	15.58—15.60
Secară pe Octombrie	12.66—12.68
Orz pe Octombrie	11.04—11.06
Cucuruz pe Iulie	14.98—15.00
Cucuruz nou 1906	10.62—10.64

Incheierea la 5 ore:

Grii pe Octombrie 1905	15.90—15.92
Secară pe	12.02—12.04
Ovăs pe Octombrie	11.08—11.10
Cucuruz pe Iulie	14.66—14.68
Cucuruz nou 1906	11.06—11.08

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măiți metriche grâu cor.	17.00—17.40
320—340 " " cucuruz "	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
" " orz:	14.60—14.80
" " ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—340 măiți metriche grâu cor.	7.80—8.00
180—250 " " cucuruz	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.00—7.10
" " orz:	5.20—5.40
" " ovăs:	6.50—6.60

Bursa de bucate din Timișoara.

Grii: 70—100 klg.	Cor. 15.90—15.92
" 80— " "	" 16.——16.10
Secară: 100 " "	" 13.80—14.—
Orz: " "	" 13.50—13.60
Ovăs mercantil 100 klg.	" 13.20—13.30
" cernut " "	" 13.30—13.40
Cucuruz vechiu " "	" ————
" nou " "	" 14.80—15.90

Tirgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 134—135 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr. 142—143 fil.; Calitate sârbească: grei, părechea peste 260 klg. 143—144 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 138—139 fil. Ușori până la 240 kgr. 140—141 fil.

POSTA REDACȚIEI.

Sima Brancu, (din Pesac) în America. Asemeni lucruri li-am publica bucuros dacă nu li-ai scrie în poezie, ci în prosă.

Ab. 519. (*Valea Hășdații*). Asemenea plânsorî nu putem publica. Nu intră în rolul nostru să ne amestecăm în așemeri afaceri cari sunt de competența numai a Consistorului. Dacă părintele G. M. ar face ceva contra neamului în viața politică, atunci da, ni-am ocupa de el.

Ioan Boscu și I. Ursu, Ișvin. Despre afacerea corului D-voastră am publicat deja mult. E destul! Fie pace între D-voastră. Dacă am publica ce ni-ați trimis, ar veni și alții să răspundă și astfel nu s'ar mai isprăvi cu discuția.

Ioan Ungureanu, la agenția Dunăreană, Zimony. Vă puteți adresa — ungurește, la farmaciile Gutori Földes Kelemen, Vojtek Kálman și Vojtek és Weisz, Arad.

I. Gallu, Igris. Pentru cele suferite în afacerea mândrului tricolor, te laudăm. Cât privește publicarea poeziilor, publicăm numai de cele naționale populare.

George Șciopu, M. Secaș Afacerea despre care ne scrii nu-l de interes public, și peste tot, nu publicăm lucruri din. cari să iasă ceartă. Mai scrie-le, și credem că îți vor face ceea-ce dorești.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

O. R. Réthely. În 26 l. c. am primit 10 cor. abonament pe I sem. 1905. Vă rugăm și pe II sem. 1905.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Edițor-proprietar: George Nichia.

„Timișana” institut de credit și economii Timisoara.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de practicant la institutul de credit și economii „Timișana” din Timisoara să publică prin aceasta concurs cu terminul de 15 Iulie 1905.

Reflectanții la acest post dotat cu un salariu anual de 720— cor., au să documenteze absolvirea școlii comerciale, precum și cunoștința perfectă a limbilor română, maghiară și germană.

Direcțiunea institutului de credit și economii Nr. 703—1 „Timișana”.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă; consultă zilnic dela 8—12 a.m. și dela 3—6 p. m. — în

BAILE HERCULANE
(HERCULESFURDŐ)

Modistărie română!

An onoare a atrage atențiunea damelor române din loc și provincie asupra

Atelierului de modă

ce l'am deschis în strada Déak-Ferencz Nr. 4 în care pun la dispoziția damelor române mare asortiment de pălării gata din Paris pentru dame și copile cu prețuri foarte modeste.

Primesc și servesc prompt și ieftin transformări și decorări a tot felul de pălării de dame pentru toate anotimpurile conform modelor celor mai nouă. Cu stimă:

Agatia Ursu.

KARTOTHEK

În interesul său propriu e bine ca fiecare să cunoască sistemul public de contabilitate americană
Glogowski „Kartothek”
cari toate fișele le concentrează într-o singură mână și astfel face economie de muncă și cheltuieli și în același timp are o privire mai largă și e controlată mai bună. Informațiuni mai pe larg respective invitațiunii dă celor ce s'interesează, fără a fi obligat a cumpăra
Glogowski și Soțul
secția biroul modern „KARTOTHEK”
Budapest, VI., Andrásy-ut 12.
Telefon 16—09. Telefon 16—09.

KARTOTHEK

Cetiți
„România Ilustrată”

singura revistă mare, enciclopedică, ilustrată, și de actualitate.

Pe lângă o materie literară din cele mai variate și datorită celor mai distinși și gustați scriitori români, ca G. Coșbuc, Davila, Antemireanu, Tutoveanu, dr. Grigorevitz, Radu Rosetti, Sadoveanu etc., „România Ilustrată”, care apare în București, sub direcțiunea d-lui Ion Rusu Abrudeanu, conține în fie-care număr între 40 și 50 de ilustrațiuni de actualitate din țară și străinătate.

„România Ilustrată” este cea mai răspândită și mai apreciată revistă de familie. Apare odată pe lună în câte 4 coale.

Costul abonamentului — 24 lei pe an și 12 lei pe jumătate de an se poate trimite cu mandat poștal pe adresa: Administrația revistei „România Ilustrată”, București, strada Regală, Nr. 1.

Cercul Căsar Sidoli

pe piața Béla

200 persoane ::::::::::: 123 cai

VINERÎ 28 IUNIE = ORA 8 SEARA

MARE

REPRESENTAȚIE

DE GALĂ

CU PROGRAMUL NOU ȘI VARIAT.

Prețurile: Loja, 3 cor.; loc rezervat, cor. 2.40; stal I, cor. 1.60; stal II, cor. 1.20; galeria, 60 fileri. Militarii și copiii până la 10 ani: stal I, 1 cor.; stal II, 60 fil.; galeria, 40 fil. Biletele se găsesc de vânzare dela ora 10 dim. până seara la 6 la librăria lui **Kerpel Izsó** (Fischer Elis palata).

cu deosebită stimă

CĂSAR SIDOLI

director și proprietar, șef-comandantul ordului St. Sava, cavaler al ordinului Coroana României, al ordului Takova, ș. a.

Rog pe ori-cine să bine-voiască a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine ori-ce orologiu și giuvaerice din argint și aur curat de 14 carate.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de SACI și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce mărime. Serviciu prompt și conștientios. - - - Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul pentru cună și sămănat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz. —

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad. — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1. o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o din material de prima clasă și pe lângă pre-o-o-o țurile cele mai avantajoase o-o-o

În special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stărmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnărie și instalațiuni de mori, joagăre și țigării miei și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinstit o-o-o-o-o-o-o și prompt. o-o-o-o-o-o-o

Asigurați-vă contra griudinei: cucuruzul, grâul, sęcara, ovězul și toate plantele economice!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.
A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA”

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caray-Severn, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termă finis, rente, zestre pentru soție, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aroste din urmă de la 50—100 cor. se plătesc la moment în ziua morții întămplată.
2. În ramul fecului: elădrit de tot felul, mobil, mărfuri, produse de câmp ș. a.
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, receptivitate ș. a. prin spargere;
4. Contra griudinei: grâu, seceră, orz, cucuruz, ověa, viă (vinei), plante industriale: cânepă, in, hălșel, nutreturi, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transylvnia” în Arad.

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

428 - 168

Asigurați-vă contra furăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați-vă contra focului: case, bucate, mobilă, vestimentație, mărfuri!